

PN-ip Ilitsersuut

Utoqqaat illuini utoqqarnut paaqqutarinniffinni assigisaannilu nakorsaaterineq

1. marts 2009

Ilitsersuutip siunertaa

Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup sulinera pillugu Nalunaarut § 9 naapertorlugu, peqqinnissakkut sullissisut nakorsaateriner-mut tunngatillugu piumasaqaateqarfigineqar-nerat ilitsersuummi matumani aalajangersar-neqarpoq.

Nakorsaasiisarneq, nakorsaatinik tunniussisar-neq, peqqumaasivimmiitsineq atorunnaakka-nillu igitsisarneq pillugit maleruagassat utoq-qaat illuini utoqqaat paaqqutariallit angerlarsi-maffiini assigisaannilu atuuttut, ilitsersuummi nassuiarneqarput.

Ilitsersuummi kina pineqarpa?

Peqqinnissakkut sullissisut tassaapput ilinni-akkatik tunngavigalugit sulisinnaatitaasut taakkulu ataanni inissisimallutik sulisinneqar-tut. Peqqinnissakkut sullissisut inatsisitigut sulisinnaatitaanermik pigisaqanngikkaluit namminersuutissaminnik suliakkerneqarsima-sut maleruagassiami matumani aamma pine-qarput.

Peqqissaanermik suliallit tassaapput nakor-saanngitsut najugaqartunut nakorsaanermik peqqissaanermillu sullissisut.

Aqutsisut akisussaaffiat

Ineqartut nakorsaatitornisaannut sulisut ikiuunnissaat arlalitsigut pisariaqartarpoq. Nakorsaaterineq nakorsaatinillu tunniussi-sarneq pillugit ilinniakkat tunngavigalugit illersorneqarsinnaasunik maleruagassaqaarnis-saa aqutsisut akisussaaffigaat.

Ilitsersuummi matumani pineqartut tunaarta-ralugit maleruagassiortoqassaaq. Maleruagas-sat nakorsaanermut pineqartumut sulisullu ilinniarsimanerannut misilittagaannullu naleq-qussagaassapput.

Napparsimavimmi /nakorsiartarfimmi nakor-sat suleqatigineqarnissaat peqqissaanermilu

suliallit pissusissaq naapertorlugu nalunaar-suisarnissaat pillugu maleruagassaqaassaaq.

Nakorsaateriner-mi akornusersorneqanngin-nissaq aqutsisut qulakkiissavaat.

Ilinniarsimasunik sulisoqanngippat napparsi-mavik suleqatigalugu nakorsaatinut immik-koortiterivinnut poortuissunneqqarnissaq isu-maqatigiissutigineqassaaq.

Sulisut nakorsaatinik tunioraasussat sungiusarneqarlutillu ilinniartinneqarnissaat aqutsisutaaq akisussaaffigaat.

Nakorsap akisussaaffia

Utoqqaat paaqqutariallillu allat angerlarsi-maffiini peqqissaanermik sullissisut nakorsaa-tilerineq nalinginnaasumik suliassaasa ilagim-massuk, suleqatigiit assigiingitsut piginnaa-saasa ilinniarsimassusaasalu nakorsamit paa-siniarneqarnissaat pisariaqanngilaq.

Oqarasuaatikkut nakorsaatissiisoqartillugu nakorsap inassutimi paasilluarneqarnissaa eq-qumaffigissavaa. Nakorsap nakorsaasiinissa-mik inassutaata tunniunneqarnissaa nakorsaa-siussalluunniit kingunerluuteqarsinnaanera immikkut maluginiartariarqarpat iliuseqarfi-gineqartariaqarluniluunniit, sulisut ilinniakka-mikkut piginnaatitaaffiisa nakorsaateriner-mut nakorsakkanillu nakkutiginnissinnaaner-mut atatillugu suliassanut naleqquttuunerat, nakorsap qulakkeertariaqarpaa, imaluunniit nakorsagassaq napparsimavimmut unitsillugu peqqissaasumulluunniit angerlarsimaffinnut orniguttartumut innersuullugu. Nakorsakkap nakorsaatitugaai pinasuartumik allanngortit-tariaqalerpata, pisariaqarpallu peqqissaasoq angerlarsimaffimmut orniguttartoq ikiortiga-lugu tamatuma pinissaa nakorsap qulak-kiissavaa.

Utoqqaat utoqqarnullu paaqqutarinniffinni na-jugallit nakorsaataat akuttunerpaamik ukiu-

mut ataasiarluni pisariaqalerfiisigullu misis-sorneqartarnissaat, nakorsap akisussaaffigaa.

Peqqissaanermik sulialinnut suliakkiineq

Nakorsap ikiortiminut nakorsaatinik tunnius-sisinnaaneq inassutigisinnaavaa. Ilinniakkat tunngavigalugit inatsisitigut illersukkamik sulisinnaatitaasut allallu suugaluartumik tunu-liaquteqarlutik sulisut nakorsamit ikiortigine-qarsinnaapput.

Ineqartut ataasiakkaat pisariaqartitsinerat naapertorlugu nakorsaatisaannik nakorsaq inassuteqarsinnaavoq. Taamaattoqartillugu ineqartup nakorsaammik pisariaqartitsinerata naliliivigisinnaanissaa (nakorsaatip sakkortus-susissaa, qanoq akulikitsigisumik tunniunne-qartarnissaa annertunerpaaffigisinnaasaa pif-fissaliunneqartullu naapertorlugit tunniussi-sarnissaq), nakorsap peqqissaanermik sulialinnut suliakkiuttarpaa.

Peqqissaanermik suliallit akisussaaffiat

Peqqissaanermik inatsisitigut illersukkamik sulisinnaatitaasut allallu nakorsap peqqusina-naapertorlugu sulinermini akisussaaffik namminneq tigummivaat.

Nakorsaatinik tunniussineq nakorsap malerua-gassiaa naapertoqqissaarlugu pissaaq, peqqis-saanermillu sullissisoq nakorsamik isumaqa-teqaqqaarluni aatsaat nakorsaatitukkanik al-lannguisinnaavoq. Nakorsap ilitersuutaa sumiiffimmi ilitersuutinut akerliuppat, peq-qissaanermik sullissisup nakorsaq pisariaqar-pallu aqutsisut taamaattoqarneranik ilisima-tissavai.

Peqqissaanermik suliallip nakorsaasiinissamut inassuteqaat paatsoorneqarsinnaasutut isigi-guniuk tamanna ilisimatitsissutigissavaa, pisa-riaqarpallu suliasaq akisussaaffigisinnaan-nginnamiuk suliarisinnaanagu nalunaarluni. Peqqissaanermik suliallip nakkutilliisinnaa-neq qularutigalugu illersorneqarsinnaasumik suliasaq naammasisinnaasorinngikkuniuk tamanna nalunaarutigissavaa. Peqqissaaner-mik sullissisup kukkusoaqarsimasoriguniuk paatsoortoqarsimasoriguniulluunniit suliamik naammassinnissinnaannginnini nalunaaruti-gissallugu pisussaaffigaa. Nakkutilliinermut atatillugu maluginiagassaasut peqqissaaner-mik suliallip nakorsamut ingerlateqqissavai.

Nakorsaatilerinermini nakorsap nakorsaasi-nermini inassutaata naapertorneqarnissaa

nakorsaasiussassallu puuata(nakorsaatinik annertussusileriiikkanik poortuiviit, nakorsaa-tinik tunniussilernerme ikioraaviit kapuutissat assigisaallu) ineqartup aqqanik inuuianillu nalunaaqutserneqarnissaat, peqqissaanermik suliallip akisussaaffigaa. Ineqartup kinaas-susiata nakorsaasiussassallu puuani allassima-sup nikingassuteqannginnerat, peqqissaaner-mik suliallip qulakkiigassaraa.

Peqqissaanermik suliallip suliasa allanut suliarisassanngortissaguniuk ilitersuinissi pisussaaffigaa.

Allattugaatinut nalunaarsuineq

Utoqqaat illuiniittunik, utoqqaat paaquta-rinniffiiniittunik peqqissaasullu angerlarsi-maffinnut orniguttartut sullitaannik nakorsaa-nermi nakorsaatissiinermilu, napparsimavim-mi allattuivinnut nalunaarsuinissaq nakorsap pisussaaffigaa. Nakorsap nakorsaasiinerata peqqissaasut allattugaataannut nalunaarneqar-nissaat peqqissaanermik suliallit pisussaaf-figaat. Nalunaarsukkat nakorsaatinut allatui-vinnut nalunaarsorneqarsinnaapput. Nakorsap oqarasuaatikkut nakorsaasiineri nakorsaasius-sanilluunniit allanngortitsineri, peqqissaaner-mik suliallit allattuivimminnut nalunaarsussa-vaat.

Nakorsaatit pisiniarfinni pisiassat naasunillu nakorsaasiat

Utoqqaat illuiniittut utoqqaallu paaqqtarinniffiiniittutaaq ilaanneeriarlutik nakorsamit inassutaanngitsunik nakorsaatituk-kamik saniatigut pisiniarfinni pisiassanik pisortatigoortuunngitsunillu nunap naasuinit nakorsaasianik atuisarput. Pisiassanik nunallu naasuinit nakorsaasianik nakorsaatit allanik akuneqartillutik imminnut sunniivigeqatigiit-tarnerat pissutigalugu, nakorsamik isumasio-qateqarnissaq imminut nakorsaasersortumut sulisup kaammattuutigissavaa.

Nakorsaatinik pisiassanik atuneq inatsisitigut ersarissumik aalajangersaavigineqanngilaq. Taamaammat peqqissaanermik sullissisup na-korsaatinut pisiassanut tunngatillugu sullis-sinera, peqqissaasut sulisinnaatitaanerat suli-nerallu pillugu inatsimmi: peqqissaasoq sulinermini **peqqissaartumik iluoorussa-millu suliaminik ingerlatsinissaminut pi-sussaanaera, maleruagassiallu suliffeqarfiup aqutsisuisuinit akuerisaallutik atuutsinne-**

qartut sulinermi tunngavissaapput. Peqqissaanermik sulialik ineqartup kissaateqarnera naapertorlugu nunap naasuinit nakorsaasianik tunniusinnaasariaqarpoq.

Nakorsaataasivimmiitsineq

Nakorsaait isumannaatsumik susassaqaangi-tsunillu pallineqarsinnaajunnaarlugit inissin-nissaat suliffeqarfimmi aqutsisut akisussaaf-figaat. Ineqartut ataasiakkaat nakorsaataasa isumannaatsumik inissisimatsinnissaannut pisariaqartitsineq aqutsisut naliliivigisariaqar-paat. Ineqartut ataasiakkaat nakorsaataasa imminnut akuleruttuunnginnissaat anguniar-lugu immikkoortillugit inissineqassapput.

Ineqartut nakorsaaitugaasa saniatigut immik-kut nakorsaatinik ataatsimoorussamik peqqu-maateqartoqassanngilaq.

Pinartoqartillugu peqqumaatit

Kapuut atorlugu nakorsaasiinermi sapigaqar-neq pissutigalugu tassangaannaq ilisimajun-naarsinnaanermut/pisinnaajunnaarsinnaaner-mut akiuussutissatut adrenalin peqqumaatigi-neqassaaq.

Nakorsaatinik igitsisarneq

Nakorsaait ineqartunut ataasiakaanut tun-ngassuteqarput. Ineqartup nakorsaaitini taa-maatippagit sinneruttut suujunnaarsinneqar-nissaat pingaaruteqarpoq. Nakorsaait sinneri ineqartoq isumaqatigalugu napparsimaviup nakorsaataasivianut tunniunneqassapput. Ineqartoq toqukkut qimaguppat, ilaqaatasut isu-maqatigalugit taakkununnga imaluunniit nap-parsimaviup nakorsaataasivianut tunniun-neqassapput.

Nakorsaait inuup allap atorunnaagai ineqartunut allanut tunniunneqassanngillat.

SULIFFEQARFINNI ALLANI NAKORSAATILERINEQ

Nakorsaaitilerinermi maleruagassaqaqarnera, sulisut tamatuminnga ilisimatinneqarnissaat eqqortumillu nakorsaasiisinnaasunik suliso-qarnissaata qulakkeernissaa suliffeqarfiup aqutsisuisa akisussaaffigaat Nakorsartif-fiutugalutik ineqarfiusuni, ulluunerani, ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni ilinniakkanik tunngaveqarlutik peqqinnissakkut sullissisu-nik nakorsaaitilerisussaqaqaangi-tsununi, nakorsa-mit ilitersorneqarnissaq immikkut pisariaqar-tinneqarsinnaavoq. Kiisalu nakorsaaitugas-sanik immikkoortitserivinnut poortuissussi-sarnissaq pillugu napparsimavik isumaqati-giissuteqarfigineqarsinnaavoq. Ulluunerani meeqquerivinni sulisut meeqqanut nappaatertik pillugu nakorsaaitortuartarialinnut nakorsaaitortitsinissamut pisussaaffimmik tigusisima-sut nakorsamit maleruagassiuunneqartaria-qarput.

Amerlanertigut nakorsaaitip puuani maleruagassiaq naammattarpoq. Nakorsaaitip puuata allagartaa (meeqqap aqqa nakorsaaitip suunera qanorlu annertutigisooq pisassaneraa) atuaruminartuussaaq.

Nakorsaaitortitsinissamut atatillugu immik-kut sukumiinerusumik ilitersorneqarnissaq pisariaqarpat, suliffeqarfiup aqutsisuisa naqitanngorlugu ilitersuummik nakorsaq noqqaavigisinnaavaat.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissakkut
Nakkutilliisoqarfik ulloq 1. marts 2009.

Flemming Kleist Stenz
Peqqinnissakkut Nakkutilliisuutitaq
allaffissornermilu pisortaq

**Kalaallit Nunaanni Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfik, Box 120, 3900 Nuuk
Oqarasuaat: 34 51 92 Telefax: 32 51 30 e-mail: eli@gh.gl**

Inatsisit toqqammavigineqartut:

- Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup sulinera pillugu Namminersornerullutik oqartussat nalunaarutaat nr.1, januaarip 4-ni 1996-imeersoq

Toqqammaviit allat:

- Nakorsaaitit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, maajip 12-ani 2005-imeersoq.
- Peqqinnissaqarfiup aqunneqarnera aaqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 3 maajip 23-ani 2000-imeersoq.
- Peqqissaasut sulisinnaatitaanerit sulinerallu pillugit.Kalaallit Nunaanni Inatsisartut peqqussutaat nr. 7 oktobarip 30-ani 1995-imeersoq
- Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup ilitersuusaa ” Peqqinnissaqarfimmi nalunaarsuisarneq” oktobarip 4-ani 2005-imeersoq.
- Danmark-imi peqqinnissakkut nakkutilliisoqarfiup ilitersuusaa ”nakorsaasiisarneq nakorsaaitilerinerlu” juunip 30-ani 2006-imeersoq.